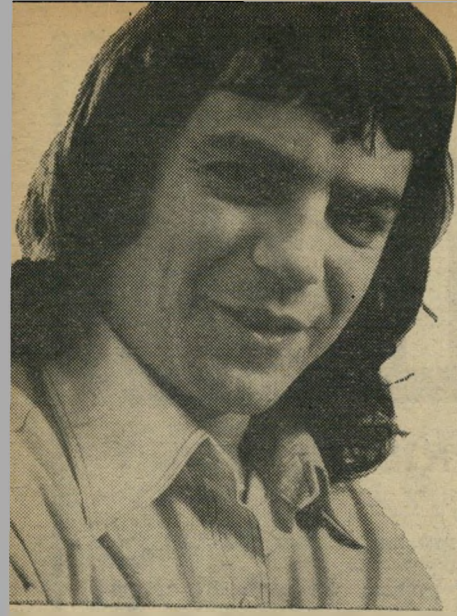

עִמוֹת בֵּין חֵייל מְצֵרֵי וְחֵייל יִשְׂרָאֵלִי - בְּסֵפֶר

חֲדָשׁ שֶׁנִּכְתַּב עַל דַּקַּע מִלְחַמַת יוֹסֵה־כִּיפּוּרִים

ערמילי ההלם שאפפו את לוחמי מלחמת יוסי'הכיפורים החלו להתפור מעט. על כל אחד ואחד מן הלוחמים השפיעה המלחמה בדרך שונה. גם על ארנון הדר (30), יליד קבוצת מסדה, עורך תוכניות-רדיו, פירסומאי, סופר ופיזיונואי, השפיעה המלחמה. ארנון שבתחילת הקרבות נקלע לטסה, התייגל על עם סיומם לפאדי, ישב והעלה את רשמיו, תיקויותיו ומישי-אלותיו, על הנייר. סיפורו הראשון: הפלגה, יצא לאור ב-1971. סיפורו השני, שניים, בהוצאת מעריב, דן בעימותים: בין ישראל צעיר לחברה, בינו לבין חיליי'חידתו, בינו לבין עצמו ובינו לבין חייל מצרי הנקלע, יחד עימו, בנסיבות מוזרות בעצם המלחמה, למעין ארץ-גזירה שאין ממנה דרך חזרה. ריקעו של הרומן הוא המלחמה האחרונה, הנמשכת נזה כמה חודשים בין ישראל ומצריים. בקוצה של חיילי מילואים ישראלים תקועה אישם במיזב, והמלחמה פשוט עוברת על פניהם. סיפור מלחמת-העולם הפרטית של רב"ט (מיל), איתן כספי משוכן בהבוקים לימי-הילדות, להתיעתו מהחברה על כל גילוייה ולחוסר-יכולתו להרגיל עצמו לדפוסי-חיים והרגלים קבועים. בעטייה של השתלשלות מוזרה, הכרוכה בהג ובמוראות מלחמה, הוא נקלע למעין, "חלקת-אלוהים

קטנה" שלו, באמצע המיזב, והוא מתחיל לחיות את חייו, לבד. הוא מתחיל למצוא את עצמו, והדבר אהוב עליו. הוא מגלה שחיי לא בזבזו לשווא, וכי יש להם טעם. לאחר זמן מה מתפרץ לעולמו החופשי והמאושר חייל מצרי, שהגיע גם הוא בנסיבות זהות (ספק עריק ספק פליט-מלחמה), והעימות ביניהם מתחיל. ראשיתו עוינות עזה וסופו ידידות-אמת. שניהם מודים כי מעולם לא היה להם יריד אמת. וזוהי הזדמנותם הראשונה לפתח קשרים כאלו. וכך הם חיים - חיים לראשונה! עד שלבסוף, נאלצים לשוב. שיבתם הביתה מלווה בהפתעות ובהרפתקאות נועזות. הספר, הנקרא בנשימה עצורה, פורש לפני הקורא בתיאור חי וססגוני את שלשלת האירועים שהביאה את איתן כספי, לאן שהגיע, ומציירת לעיני הקורא דמות בלתי-שיגרתית של אדם המואס בחברה ובסובב אותה, עד שהוא לבסוף מגלה כיצד ניתן לחיות בלא להיות כפות לחוקיה ולציווייה. בגלל ההתייחסות הלא-שיגרתית למוראות מלחמת יוסי'הכיפורים, החליט העולם הזה לפרסם קטעים מהספר, הקשורים בקונפליקט של רב"ט איתן כספי עם החייל המצרי מוסטאפה.

ארנון הדר

שנאה ללידיד

"רגע אחד - אתה אמרת בלי פוליטיקה, נכון? מה אתה רוצה, שאענה לך במטבע שלך? זה ארוך ומכאיב מדי," שיטעו בשקט, אך בהחלטיות. שניות ארוכות המשיך הרובה המכוון לצייר מעגלים ועיגולים על חזונו, אולם יד ההגיון גברה כנראה בסופו של דבר והרובה הורד. אחיו הירדהורים התבונן בו, התלבטויותיו ניכרות בו עדיין. אחרי-כך אמר בעייפות, בקול נמוך: "מוסטאפה."

לא נע בפניו, ממשיך למודדו בעיניים קשות. פתאום, במשך של רוך שאלו: "כואב?" "כבר לא. ולך?" "בקושי הרגשתי" השיב בהתנשאות ומבטו שוב התקשה. "שמי איתן," אמר והצביע על חזונו. "ומה שמך?" דממה.

ל... שעות החול שלו, היה מוסטאפה. ככל שהתארכה שהותם שם, כן נעשה קצרות יותר, מבט התוכחה שבעיניו מעמיק והולך. והיום ממנו פחד הגיע. בוקר אחד לא השכיל לידו, והוא אהב אותו עתה בכל נימי נפשו, לעצור בעדו מלהשימע את הספקות אשר בליבו. בגדיו קרועים ושיערו מצמח פרא. הביט בו ידידו-אהובו קדורנית ואמר לו: "איתן, אני לא יכול יותר!" "אז אתה יודע מה?" אמר איתן ברגונה, "אולי אתה תצטרף אלי ותסגיר עצמך לשלנו? תאמין לי, יטפלו בך יפה וישחררוך אחרי-כך, בכבוד. אם תרצה תוכל להישאר אצלנו ותוכל, או להגשים... אני בטוח, חלק מהדברים שאתה מרבה לחלום עליהם." מוסטאפה נעץ בו מבט נדהם, נפגע עד שרשי נשמתו. "היי, לעזאזל, איזה מין טיפוס, אתה חושב, שאני?" הגיב בחימה כשהדיבר חזר אליו. וורידו מצחו תופחים. "לא ידעתי כי זאת דעתך עלי... טוב לדעת. אתה מציע לי להיכנע? לבגוד. לערוק..."

א... תה חושב להרוג אותי?" שאל בוטות, כאילו שהדבר אינו נוגע לו. "עוד לא החלטתי, ציוני שמך," חייך ההוא קלות ונראה עוד יותר נחזק דעת מהיותו אלוהים קטן המשחק להנאתו בגורלו של אדם. ליטף את שפמו ברוב נועם, מיישרו ומפתלו. "אני שונא אותך, ציוני," אמר בקלילות, שלא לעניין. "למה?" שאל ללא תמהון. "לא צריכים לנמק. השיגאה היא יצר טבעי," קבע, מתנשא.

"אבל בכל זאת יש לה איזו סיבה! זה לא בא סתם כך... כשאתה אהב אתה יודע למה אתה אהב, לא?" התפלמס עימה, ער לגיחוך שבדבר, אך ממשיך: "וכשאתה שונא, אתה לא שואל עצמך למה? את מי אתה שונא

במצ'אות: מיכש האויבים בגושן

בדיק - אותי, או מה שאני מייצג בעיניך?" "הספיק עם ההתפלספיות," גער בו, בקורטוב של טוב לב. "הוא יכול להרשות לעצמו להיות חביב איתי... אם הוא רוצה!" חשב במרירות, "למה לא? הרובה הרי אצלו!" "אני מכיר את התרגילים המילוליים האלה. איפה נולדת?" היקשה בפתאומיות. "בישראל, למה?" "למה? זאת לא ארצך ואתה יודע את זה טוב מאוד. הן? מזה, אני לא מתכוון להיכנס לוויכוחים פוליטיים. אני שונא פוליטיקה... מתעב. היא מחליאה אותי," ירק בכעס.

כ... שנשא מוסטאפה את עיניו לעומתו פרצו במעין צחוק מריר. דמו שניהם לנוודים בהופעתם המרופטת. בדיהם היו מטושפים. לחייהם, שתער לא עלה עליהם מזה זמן רב, הצמיחו צמחה סבוכה ועורם השחים. גם העיניים השתנו, בולטות היו ושלוות, מקבלות את הדין, קמו והתחילו לפסוע ללא מטרה, תנועותיהם מתונות וקצובות. התקשו להבחין איש בפני רעהו מחמת העלטה, אך לא נזקקו לכך. הכירו היטב את המקום.

"אז מה הפתרון? נפרד? וידידותנו, מה יהיה עליה... תיגמר? הכל יילך לטמיון? לאבדון... נחכה לשלום הסופי, הנדול - מה אתה אומר? מאמין שהוא יבוא אייפעס?" קלחו דברי איתן, בשקט, והכאב בעיניו מעמיק. ידידו פרש את זרועותיו בתנועה רהבה של חוסר-ברירה ומשך בכתפיו.

"אין ברירה, מה?" המשיך איתן, מדוכדך. מוסטאפה עצר והגיד ראשו בסלטנות, לפתע נראה שוב מבוגר בהרבה מכפי גילו, כביום הראשון להכרותם. "אנחנו חיים בחדרים נפרדים, באין-כניסה הדדי. הפכנו חברים... אתה קרוב אלי מכל הידידים שהיו לי אייפעס. כאילו אנו מכירים שנים ולא שבועות. אגב, יש לך מושג מה גרם לך?" "אני חושב שהמדבר הוא שגרם לך," חרש דיבר איתן וידו על כתפו. "הבדידות, הצורך בסיוע הדדי והחופש. כן החופש, אני לא מוטל להינתק מהמקום הזה... הוא כבר טבוע בעצמותי. אני יודע איך אחיה בלעדיו. החופש ו..."

א... תה יודע שזה לא מעשי, על כל פנים, לא לזמן רב. לא תוכל להשאר פה יותר מהודש. דיברת איתי קודם על הצורך במעשיות, אז כוא ואני אענה לך באותו מטבע: אתה רק מנסה, כל הזמן, להרוויח

ל... פתע נפתחה הדלת בתנופה עזה, חורקת על צירה במחאה, ומול עיניו הקמות הופיע חייל מצרי, שכיוון לעברו רובה מכוון, קפץ הצידה, אך הכידון כבר שרט את חזונו והאיש נבה אליו: "אוסקוט" והורה לו בתנועה, שלא הותירה מקום לפקפוקים, לעמוד בצד עם ידיים מורמות ולא לשוטר "תרגילים".

...הערבי הכיט בו במשטמה וקדתי, עיניו יורקות ברקו ואצבעו מחויירה ליד ההדק, הרתיק את כידונו מצווארו של איתן וייצבו במרחק של עשרים סנטימטר ממנו. הור סקר את המקום בחדות, מודא כי לא נמצאים כאן עוד אנשים ואחר הורה לו להתרחק, להיכנס פנימה. הוא בא אחריו וטרק בעקבו את הדלת, בחזוקה. איתן הבין שגם הוא לבדו, נמלט כנראה מיחידתו. הדבר עודד את רוחו והגביר את סיכוייו להישאר בחיים. "לאט לאט התחיל להגמיק כפותיו המורמות, סנטימטר אחר סנטימטר. ישסף גצרות גרוניות וקירוב מאיים של הכידון לצווארו פתחו מייד את כל אשליותיו. אז חייך אליו באיטיות, פיקת גרונו עולה ויורדת ופיו צחיה, ניסה לשוות לבביות לפניו ושאלו, בעברית: "מי אתה? מה הרצונך?"

המצרי לא נענה לחיכוך ואף לא טרח להשיב לו. פניו היו מסכת של שיגאה ואטימות. רק הביט בו במרוכז, עוקב אחר תנועותיו. במקום פני הפתעה אפשרית, בתור עתייד הורה לו לשבת. איתן התיישב בכבדות והיורה, ללא הפתעה, כי גם שובתו אינו יודע מה לשוטר. היה זה גבר כבן שלושים, קומתו בינונית ומכנה גופו מוצק, שפמו קצר ושחור ושיער ראשו מאפיר. פניו עוטרו בזקן דליל, מלא קרחות ומצחו גבהו, תלול משהו. למרות היפעתו היגעה היה עדיין יופיו הגברי ניכר.

ה איש היה רעב ואולי גם צמא, זאת ניכר ממבטו המלאי החמדה ששלח אל ערימת המצרכים שעמדה לימינו של איתן. בינתיים איתן כבר רעד מקור, מישיבתו על הריצפה כשרק בגדיו התחתינים לעורו. מבטו שוחר הרע של הערבי הופנה שוב אל המצרכים, מאבד לרגע את דריכותו. לשעת כושר זו ציפה איתן כבר רגעים ארוכים וכלביאה פצועה קם והתנפל על הור, חובל באגרופו הקמין במרכז פניו ורגלו הימנית נבעטת בכל העוצמה אל מבוישי. הערבי צעק, פניו מיוסרים וקרע על ברכיו, אך אחיזתו ברובה לא רפתה. הוא גנח רמות וירה. הכדור עבר בשריקה ליד אוזנו של איתן ורק כנס לא פגע בו. "זהו, זה הסוף," חשב ביאוש, "לפתח ניסיתי... מדוע לכל הרוחות, הוא לא אומר כלום? די, שיאמר משהו, לפני ה... הרהר בקיוות. חש מושפל על מפלתו. לא פחד והיה גאה על כך מאוד.

...עברו כמה שניות ועדיין מאומה לא התרחש. הוא פק עיניו בוהיות והתבונן ביריבו בהשתאות גלויה, משה ראשו הצידה, כמתחמק ממכה צפויה. הרובה היה מעליו, לא הוטס מעט. המצרי נכ דיימה לראות, הביט בו עכשיו אך רק בשיגאה, אלא גם בהערכה. הוא סימן לו כי הוא יכול לקום. מבולבל עשה כדבריו. "רוצה לאכול? רוצה מים?" שאל בערבית הספרוית תית שלו, בקול חרישי, מבין כי שוב ניצל. המצרי הגיד ראשו לחיוב, אך לא הרפה מדריכותו. כתפו כאבה ואך בקושי קם וניגש לערימת המצרכים. לקח קופסת תירס, פתח אותה בידיים רועדות והגישה לאיבו. ההוא אמר קצרות תודה וראשיתו של חיוך הפציע על שפתיו, עיניו פוולות אל כתפו של איתן, כמתנצל. התחיל לאכול, חופן את הגרגרים באצבעותיו הקצרות ועדיין בלפיו. אכל בשקט בידו האחת, השנייה אחוזת עדיין בנשק. "ומה עכשיו?" שאל, באנגלית. "אללה עכבר," השיב לו המצרי באדישות, שריר